

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**D. D. Emanuelis Gonzalez Tellez, In Inclyta Salmanticensi
Academia Collegii Majoris Conchensis Alumni, &
antiquioris vespertinæ Sacrorum Canonum Cathedræ
propriarii Interpretis; in Pinciano Sanctæ ...**

Additis Notis uberioribus ab Historia, & Chorographia

Complectens Librum Qvintum

González Téllez, Emanuel

Francofurti Ad Moenum, 1690

Caput VII. Idem a Ambian. Episcopo.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74544](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74544)

decimarum, sed de renunciatione privilegii, quia Canonici petebant decimas in sua Parochia jure communi sibi debitas, *cap. cum contingat, de decimis*, Monachi Sancti Andreae exceptionem opponere privilegii Cisterciensibus concessi in *cap. nuper, c. ex parte de decimis*; è contrà Canonici replicabant, privilegium illud cessasse per contrarium usum, quia per 30. annos eo privilegio usi non fuerunt; undè illud renunciassè credebantur, & per consequens standum esse juri communi. Et quia faciliùs quælibet res redit ad pristinum statum, argumento legis si unus 27. §. *pactus ne peteret, ff. de pactis*; ideo minùs tempus necessarium erat ad hanc præscriptionem, ut solutio decimarum reduceretur ad jus commune: at verò in *dist. cap. accedentibus*, contrarium contingebat; nam Monasterium, quod petebat decimas, jure speciali nitebatur, non verò jure communi:

Templarii verò privilegium exemptionis allegabant. Et licet illud amitti possit tacitè renunciatione, hoc est decimarum solutione, tamen ad talem præscriptionem, & ut Monachi ab eis possent decimas exigere, desideratur præscriptio quadragenaria, quia currit contrà Ecclesiam, & ille præscriberebat, qui non jure communi nitebatur, sed potiùs jure speciali; undè diutius tempus in ea præscriptione desiderabatur, quam in præsentis specie: latius prosequitur Barbosa *dicta alleg. 26.* Illud tamen omittendum non duxi, hucusque tradita de tempore necessario ad amittendum privilegium, procedere regulariter in privilegio de non faciendis; si verò sit privilegium faciendi aliquid, veluti habendi nundinas, spatio 10. annorum præscribitur, l. 1. *ff. de nundinis, l. 2. tit. 18. part. 3. Azuvedo in d. l. 1. tit. 1. Molina lib. 2. de primog. c. 7. nu. 70. Amaya in d. l. 1. C. de his qui sponte, n. 35.*

C A P U T VII.

Idem a *Ambian, Episcopo.*

PORRò quoniam Templarii, & Hospitalarii multà sunt libertatis prærogativà donati, non dubitamus, quin aliam libertatem habeant in locis, in quibus antequam ad eos pervenissent, fuerant habitatores: quod totum ex ^b inspectione privilegiorum suorum plenius advertere poteris, & secundùm quod inveneris, ita ^c observes.

N O T Æ.

^a **A** *Mbianensi.*] Ita etiam legitur post Concilium Lateran. *part. 50. cap. 18. & in 1. collectè. sub hoc tit. cap. final.* ubi additur *pars capituli Quoad sedem*, ut cognoscatur in præsentem referri partem textus in *cap. quoad Sedem, de frigidis*. ubi extat alia pars hujus de. retalis.

^{i.} **b** *Inspectione.*] Erit ad privilegii valorem, & probationem necessariam esse scripturam docuerunt Glossa verbo *In scriptis*, in *cap. 1. de censibus lib. 6.* Baldus in *l. 2. Cod. de mandatis Principum*, Mascardus de *probat. conclus. 528. num. 19.* & suadet ea sententia ex *cap. contra morem, dist. 10.* ibi: *Scriptis privilegii*; c. *cum olim 12. hoc. tit. cap. cum persona 7. cod. tit. lib. 6.* Sed adhuc verius est, non requiri scripturam ad valorem privilegii, nec ejus probationem. Suarez *d. lib. 8. cap. 2. num. 2.* qui indè notat, viva vocis oraculo privilegia indulgeri. Salas de *legibus dist. disput. 27. sect. 2. nu. 20.* Prado *tom. 2. Theolog. moral. cap. 5. quæst. 1 §. 2.* quia nullà constitutione scriptura exigitur ad privilegium probandum: & constitutio extravagantis *Injunctæ, de elect.* quà docetur non licere usum gratiæ Pontifici: ante expeditionem literarum, solùm procedit in gratiis beneficialibus; & idèd succedit regula juris, quod scripturà non desideratur pro solennitate, sed gratià clarioris probationis, l. *contrahitur, ff. de pignor.* & hoc probatur ex *cap. institutiones 25. quæst. 2. Clement. dudum, de sepultur. extravag. et si Domini 3. de poenit.* Per quascunque concessiones, & facultates per suam sanctitatem, tam verbo, quam scripto factis. Quare si in foro interiori debium contingat, satis est privilegium obtinere, licet ad scripturam redactum non sit: in foro autem exteriori, qui privilegium allegat, illud probare debet, *dist. cap. contra morem.* Et licet soleat frequentius scripto comprehendì, hocque sit utilius, ut de tenore

illius certò constet, cui semper standum est; at tamen non est necessaria scriptura, sed per testes etiam probari potest, *cap. cum olim 12. hoc. tit. juxta quam doctrinam explicandus est textus in cap. cum persona 7. hoc. tit. lib. 6.* dùm ait, *exemptos à jurisdictione ordinaria per privilegium exhibere illud debere eorum arbitris ab ordinariis deputatis.* Quibus verbis probari videtur privilegia literis, & scripturà comprobari. Sed sententia illius textus ita accipienda est, ut qui privilegium allegat, & literas, aut scripturam exemptionis se habere dicit, ea exhibeat; nam frequentius privilegium ad scripturam redigitur: sed si scripturam exempli non habeat, sufficet probare privilegium testibus: quod satis constat ex ipso textu, in illis verbis: *Quibus se dicunt fore munitos.* Quorum sensus est: ut exempti cogantur ostendere & probare privilegium, ea probationis specie, ad quam se obstrinxerit, ut vel instrumenta exhibeant, vel testes, juxta modum, quo sibi indultum esse privilegium allegaverint; quæ est vera ipsius capituli interpretatio ab aliis non perpena. Si verò privilegia scripturà comprobentur, oportet quod instrumentum authenticum sit, & nullum vitium, aut rasuram contineat, cum hoc sit generaliter constitutum in omnibus instrumentis, *cap. inter, de fide instrum.* & in privilegii specialiter cavetur in *cap. cum olim, vers. Distinguentes, hoc. tit.* adèd ut si testes proferantur ad probationem perempti privilegii, deponere debeant de amissione, & tenore, & quod sine vitio erat, *dist. cap. cum olim.* Quæ praxis notanda est tam à Judicibus, quam Advocatis, quando agitur de comprobando instrumento deperdito.

^c **Observes.**] Quæri vulgò solet, utrum privilegia largè, an strictè sint interpretanda? Et quatenus sunt beneficia principalia, amplissimè interpretari debet, constat ex *l. 3. ff. de constit. Principum, cap. cum dilecti 6. de donat. c. olim 16.*

de V. S. l. 2. Cod. de bonis vacantibus. probant Guthe-
rus de officio domus lib. 1. cap. 38. Amaya in l. unic.
Cod. si liceat, Tapia in dict. l. 3. de confit. Princip.
Paulmest. lib. 2. de jurisd. cap. 4. num. 126. Opin-
gius de iure in sig. cap. 7. num. 208. Hunnius in ency-
clop. lib. 1. tit. 6. ut semper aliquid privilegiario tri-
buatur, cap. in his, 30. de privileg. Quatenus verò
contrà strictam interpretationem capere debent,
ided tradit solet, prohibitam esse extensionem pri-
vilegiorum, etiam in correlativis, aut conjun-
ctis, nisi aliter privilegium inutile reddatur, ut
docent Barbosa in l. quatuorale, à num. 22. ff. solut.
marim. Suarez dict. lib. 8. de legibus, cap. 11. Ad-
huc tamen distinguenda sunt privilegiorum gene-
ra; nam quæ sunt præter jus, & beneficii rationem
tenent, benignâ interpretatione debent coadju-
vari: quæ autem à jure communi exorbitant,
non sunt trahenda ad consequentiam, & strictè

observari debent, l. quod contrà 14. ff. de legibus,
l. quæ contrà, de R. l. lib. 6. docuerunt Azor tom.
1. institut. lib. 5. cap. 24. quest. 2. Salas de legibus
disput. 17. sect. 6. Suarez eod. tract. lib. 3. cap. 27. ubi
cap. 28. notat, nec ad restringendum privilegium,
nec ad illud ampliandum permissum esse ab ejus
tenore, aut proprietate verborum discedere; nec
etiam ita coangustandum, ut inanem gratiam red-
dat interpretatio. Idemay in notis ad Innoc. III.
lib. 3. registr. epist. 52. Nec etiam ad alias personas
extendendum est, cap. sane, hoc tit. Undè tota
superior resolutio observanda est, quando verba
privilegii ambigua sunt, & varias capiunt inter-
pretationes: nam ubi privilegium contrà jus est,
intelligitur concessum, quod minus est: ubi au-
tem præter jus, amplissima fit interpretatio, & con-
cessum intelligitur: quod à plus dicemus latius
in cap. olim 16. de V. S.

CAPUT VII.

Alexander III. l. A. S. Legato.

Recepimus literas, quas de Ecclesiis censualibus Episcopatus venerab. f. n. Novarien.
Episcopi direxisti, & ex eis perpendimus, qualiter ad jura nostra servanda vigil exi-
stas. Ceterum diligentiam tuam volumus non latere, quod sicut non omnes, qui specialiter
Beati Petri juris existunt, annuatim Apost. Sedi censum exsolvunt: ita nec omnes nostri
censuales ab Episcoporum subjectione habentur immunes. Inspicienda sunt ergo privi-
legia ipsarum Ecclesiarum, & ipsorum tenor diligentius est attendendus; ut si fuerit de-
prehensum, quod Ecclesia, quæ censum solvit, specialiter Beati Petri juris existat, &
ad judicium perceptæ libertatis census annuus conferatur, non immerito poterit specia-
li prærogativa gaudere. Si verò ad indicium perceptæ protectionis census per solvitur, non
ex hoc juri Diocesani Episcopi subtractum aliqui videtur. Cum igitur constet, Presbyterum
S. Petri præfato Episcopo obedientiam promississe in ordinatione sua, sicut in iure con-
fessus asseruit; nolumus, quod eum, vel aliquos tuearis. Quia sicut justitias nostras à
Fratribus nostris, & Co-episcopis nostris volumus reservari, ita eorum jura nos conven-
nit illibata custodire.

NOTÆ.

1. a [Legato.] Ita etiam legitur in secunda colle-
ctione, sub hoc tit. cap. 1. ex qua textum hunc
transcribo.
b [Novariensis.] De Novariensi Italiae Diocæsi e-
gin cap. 14. de re judic.
2. c [Protectionis.] Ex hoc textu, & etiam in cap.
ex parte 8. hoc tit. aperte probatur, eum qui sub

alicujus Principis Ecclesiastici, vel secularis pro-
tectione recipitur, non ideo liberari à jurisdic-
tione judicis ordinarii: quod ad varias causas in foro
contingentes exposuerunt Salgado de Regia protect.
part. 1. cap. 1. n. 207. Diana p. 10. tract. 7. resol. 1. & 3.
& etiam deducit Solorzano tom. 2. lib. 2. c. 24. n. 21.
aliquid temporale recipi posse pro præstatione.
d [Ordinatione sua.] Juxta tradita in cap. 3. de
jure jur.

CAPUT IX.

a Idem.

Sancè. Et infra: Temerarium est, & indignum, aliquem sibi sua auctoritate præsumere,
quod Romana Ecclesia alicui certâ ratione inspectâ singularibus voluit beneficiis indul-
gere.

NOTÆ.

- a [Idem.] Textus hic non reperitur in aliqua ex
collectionibus antiquis; unde non constat,
cujus Pontificis sit, aut de quo privilegio in eo a-
gatur. Credo tamen esse partem textus antecedentis,
& Raymundum in partes illum divisisse.

COMMENTARIUM.

EX hac Alexandri decisione sequens communi-
tèr deducitur assertio: Privilegia singularibus Conclu-
personis concessa, ex identitate rationis ad alias non sio tra-
extenduntur. Probant eam textus in l. 1 §. permitti-
tur ff. de aqua quotidiana, l. maritum 12. l. quatuorale 13. proba-
ff. solut. tur.